

ПРОДУКТИВНІ ОЗНАКИ МОЛОДНЯКА ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТОНИНИ ВОВНИ

**О.Г.АНТОНЕЦЬ – м.н.с., ІТ “Асканія-Нова”
УААН**

Основним завданням розвитку тонкорунного вівчарства України на сучасному етапі є підвищення продуктивності, поліпшення якості вовни та зниження собівартості продукції вівчарства. У вирішенні цього питання, поряд з поліпшенням умов годівлі та утримання поголів'я, великого значення набуває вдосконалення методів добору та відбору за найважливішими господарськокорисними ознаками, що визначають м'ясну та вовнову продуктивність.

Видатне значення тонини серед інших властивостей вовнових волокон пояснюється залежністю від цієї ознаки товщини та маси вовнових виробів, в зв'язку з чим вона покладена в основу усіх класифікацій вовни та напрямів продуктивності порід і типів овець.

З метою підвищення настригу чистої вовни та покращення вовнових якостей, починаючи з 1980 року у провідних племзаводах проводилось відтворювальне схрещування баранів австралійського мериноса з асканійськими тонкорунними матками. Тривала селекційна робота закінчилась апробуванням у 1993 році таврійського внутріпородного типу.

Сучасне стадо овець ДПЗ "Асканія-Нова" характеризується великою варіабельністю за тониною вовни. Так матки, крім вовни 70, 64, 60 якості мають вовну пониженої тонини - 58 якості, у баранів-плідників зустрічається 56 та 50 якість. Тому закономірно постає питання про вивчення зв'язку тонини вовни з продуктивними ознаками молодняка овець таврійського типу з метою визначення на основі цих досліджень бажаних сортиментів вовни.

В племзаводі "Асканія-Нова" в 1992-1994рр. вивчалася продуктивність молодняка, в залежності від успадкованої тонини вовни. Молодняк був отриманий в результаті добору баранів-плідників з вовною 64, 60, 58 якості до маток з вовною 70, 64, 60 та 58 якості.

Динаміка живої маси ремонтних баранців та ярок наведена в табл.1.

Таблиця 1 - Динаміка живої маси молодняка з різною тониною вовни

Тонина вовни, якість	n	Жива маса, кг		
		при народженні	у віці 2,5 - 3,5 міс.	у віці 14 - 15 міс.
Б а р а н ц і				
70	34	4,53±0,10	33,85±0,87	77,50±1,45
64	44	4,62±0,10	32,50±0,74	77,80±1,27
60	8	4,25±0,29	36,38±2,19	78,63±4,35
Я р к и				
70	77	4,16±0,07	28,13±0,73	59,92±0,77
64	44	4,20±0,09	28,86±0,71	62,05±0,89
60	12	4,28±0,14	31,33±1,61	65,83±2,12

Отримані дані свідчать, що у віці 14-15 місяців явної переваги за живою масою у баранців з пониженою тониною вовни не виявлено. Це підтверджується майже однаковими середньодобовими приростами живої маси за весь період вирощування, що склали у баранців з вовною 70, 64 та 60 якості відповідно 164,5; 163,9 та 164,4 г.

В усі наведені вікові періоди ярки з вовною 60 якості мали перевагу за живою масою перед ровесницями з вовною 70 та 64 якості. При народженні вона складала 2,9 та 1,9% ($P < 0,9$; $P < 0,9$), у віці 14-15 міс. - 9,9 та 3,6% ($P > 0,99$; $P > 0,9$). Ця перевага підтверджується середньодобовими приростами, які склали за весь період вирощування у ярк з вовною 70, 64 та 60 якості відповідно 126,4; 130,6 та 139,6 г.

Найвищі середньодобові прирости живої маси спостерігалися у підсисний період і склали відповідно сортиментів тонины 70, 64 та 60 якості, у ярк 251,1; 254,2 та 284,7г, а у баранців 297,8; 275 та 299,2г. Внаслідок цього за цей період отримано по яркам 42,6-44%, а по баранцях-38,1-43,2% загального приросту за весь період вирощування. Отримані дані свідчать про скоростиглість овець таврійського типу і подальша селекція на пониження тонины вовни дозволить мати овець з комбінованою продуктивністю.

Показники вовнової продуктивності баранців та ярк наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Вовнова продуктивність дослідного молодняка в залежності від тонини вовни у віці 14-15 місяців

Тонина вовни, якість	n	Діаметр вовни, мкм	Довжина вовни, см	Настриг немитої вовни, кг	Вихід чистої вовни, %	Настриг чистої вовни, кг
Б а р а н ц і						
70	34	19,42±0,13	14,12±1,28	8,10±1,45	55,99±5,91	4,49±0,70
64	44	21,56±0,10	14,38±1,38	8,43±1,76	55,34±5,46	4,62±0,83
60	8	23,77±0,19	14,75±1,98	8,63±1,82	59,21±7,24	5,14±0,92
Я р к и						
70	77	19,37±0,08	14,14±1,48	7,07±1,14	58,61±6,37	4,14±0,79
64	44	21,54±0,10	14,68±1,29	7,48±1,11	58,70 ± 5,70	4,38±0,74
60	12	24,07±0,17	14,96±2,08	7,99±1,24	62,86±5,59	5,01±0,84

Отримані дані свідчать, що баранці та ярки а вовною 60 якості мають як найбільші настриги чистої вовни, так і найвищі показники довжини вовни, настригу немитої та виходу чистої вовни.

За настригом чистої вовни баранці з вовною 60 якості переважали своїх ровесників з вовною 64 та 70 якостей на 11,3 та 14,5% ($P<0,9$; $P>0,9$). Ярки з вовною 60 якості мали перевагу перед своїми ровесницями з вовною 64 та 70 якості за настригом чистої вовни на 14,4 та 21% ($P>0,99$; $P>0,99$).

Нами встановлено, що тонина вовни у молодняка таврійського типу має проміжний характер успадкування з тенденцією повернення до характерної для породи тонини вовни 70 та 64 якості (табл. 3).

Нами було проведено дослідження деяких фізикотехнічних властивостей вовни різної тонини.

У штапелях вовни 70, 64 та 60 якості фактичні середні квадратичні відхилення тонини (у баранців 77,4-77,8%, у ярк 75,1-78,7% від допустимих параметрів) та коефіцієнти варіації (у баранців 81,4-83,8%, у ярк 80-83,3% від допустимих параметрів) свідчать про добру вирівняність вовни за тониною.

Різниця в середніх діаметрах вовни з стегна та боку становила у ярк з вовною 70 якості +2,55 мкм, у ярк з вовною 64 та 60 якості вона була не такою значною і склала відповідно +0,95 та +0,72 мкм. Різницю між тониною вовни з стегна і боку, яка перевищувала одну якість, виявлено у 2 ярк, з вовною 70 якості.

Таблиця 3 - Розподіл баранців та ярк за тониною вовни у віці 14-15 місяців, %

Добір за тониною вовни, якість		Б а р а н ц і				Я р о ч к и			
		п	тониною вовни, якість			п	тониною вовни, якість		
баранів	маток		70	64	60		70	64	60
64	70	3	100	-	-	9	100	-	-
64	64	12	50	41,7	8,3	15	80	20	-
64	60	8	50	50	-	15	60	33,3	6,7
64	58	2	50	50	-	5	80	-	20
Середнє по групі		25	56	40	4	44	77,3		18,2
60	64	16	25	68,8	6,2	14	71,4	286	-
60	60	9	55,6	33,3	11,1	13	30,8	53,8	15,4
60	58	7	28,6	71,4	-	3	33,3	66,7	-
Середнє по групі		32	34,4	59,3	6,3	30	50	43,3	6,7
58	70	6	67,7	32,3	-	9	44,4	44,4	11,2
58	64	10	20	50	30	21	66,7	33,3	-
58	60	11	9,1	72,7	18,2	22	36,4	31,8	31,8
58	58	2	100	-	-	7	28,6	57,1	14,3
Середнє по групі		29	31	51,8	17,2	59	47,5	37,3	15,2
Середнє по групах		86	39,5	51,2	9,3	133	57,9	33,1	9

У ярк з вовною 70, 64 та 60 якості суттєвої різниці як за природньою, так і за істинною довжиною вовни не встановлено, що підтверджується величинами співвідношень між ними, які дорівнюють відповідно 116,98; 118,74 та 118,83%. Густота вовни закономірно збільшується з 4042 вовнових волокон у ярк з вовною 60 якості до 4328 та 5248 волокон на 1 см² у ярк з вовною 64 та 70 якості.

Аналіз показників живої маси та вовнової продуктивності показав значну перевагу молодняка з вовною 64 та 60 якості у порівнянні з молодняком, який має вовну 70 якості.

При подальшій селекційній роботі з асканійською тонкорунною породою овець основною тониною вовни необхідно вважати 64 та 60 якості. Враховуючи збільшення діаметру вовни овець у двохрічному віці, вовну 64 та 60 якості можна отримувати при доборі баранів-плідників з вовною 64 та 60 якості до маток з вовною 64 та 60 якості, а також баранів-плідників з вовною 58 якості до маток з вовною 70 та 64 якості.

У селекційному процесі слід також використовувати високопродуктивних овець з вовною 70 та 58 якості, що дозволить мати різноманітність цієї ознаки.

Подальша племінна робота повинна бути спрямована на селекцію овець з вовною у типі австралійської, для чого необхідно максимально використовувати об'єктивні методи оцінки вовнових властивостей.

УДК 338.436.33:636.4

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЕДЕННЯ ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА

І.Т.КАЛІНІЧЕНКО - МСГІ, м.Миколаїв

Дефіцит продовольства, низька врожайність багатьох сільськогосподарських культур та продуктивність тваринництва і великі втрати продукції у процесі її виробництва, зберігання й переробки спонукають до всебічного аналізу та пошуку причин, що гальмують прогрес агропромислового комплексу. Особливо складною ланкою у сільському господарстві є виробництво м'яса.

Аналіз споживання його на душу населення свідчить, що в останні роки воно збільшилось лише на 600 - 700г у рік. Це надзвичайно мало. За рахунок інтенсивного розвитку всіх галузей тваринництва й особливо свинарства можливе значне збільшення обсягів м'яса. Тому не випадково в багатьох країнах розвиненого тваринництва на частку свинини в загальному обсязі виробництва м'яса припадає 50-60% і більше. В Україні питома вага свинини в усіх категоріях господарств ледь перевищує 30%. Це в основному зумовлено низькою продуктивністю тварин на колгоспних та радгоспних свинофермах. Наприклад, у 1990р. в громадському секторі середньодобовий приріст молодняка на вирощуванні та відгодівлі становив 229г. Здавальних кондицій (114кг) цей молодняк досяг за 486 діб, або 16.2 міс., при витраті близько 10 корм. од. на 1кг приросту.

Слід зазначити, що чимало свинини виробляється великими спеціалізованими підприємствами. Але досягнутий рівень валового виробництва та економічних показників і в цих господарствах ще далеко не відповідає сучасним вимогам.

Серед основних факторів, що стримують інтенсифікацію галузі, насамперед, слід виділити недостатню розробку та застосування інтенсивних методів виробництва, недотримання техно-